

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 201/2019-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. októbra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej, zo sudcov Miroslava Duriša a Mojmíra Mamojku (sudca spravodajca) v konaní o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom Mgr. Michalom Šalingom, Konventná 9, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 19/2003 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 19/2003 porušené boli.

2. [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € (slovom štyritisíc eur), ktoré je Okresný súd Čadca p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 390,50 € (slovom tristodevät'desiat eur a päťdesiat centov) na účet jeho právneho zástupcu Mgr. Michala Šalinga, Konventná 9, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. I. ÚS 201/2019 z 21. mája 2019 prijal na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „žalobca“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 19/2003 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti okrem iného uvádza, že „si žalobou zo dňa 21.02.2003, adresovanou na Okresný súd Čadca, uplatnil nároky z väd diela a náhradu škody spôsobenú vadou výrobku - sťažovateľ si objednal zhotovenie, montáž, dovoz a povrchovú úpravu okien a balkónových dverí so sklom pre novostavbu nachádzajúcu sa na [REDAKOVANÉ], no v dôsledku väd na oknách bola potrebná ich celková výmena, ktorú si sťažovateľ realizoval sám a na vlastne náklady.

Od začatia konania v roku 2003 sa predmetný spor natiahol pri navrhovanom znaleckom dokazovaní, ktoré bolo navrhnuté právnym zástupcom sťažovateľa a nariadené

uznesením súdu zo dňa 21.03.2006, pritom žiadaný znalecký posudok z odboru písomoznalectvo bol vypracovaný dňa 29.10.2008 a doručený sťažovateľovi až dňa 12.01.2009, napriek viacerým urgenciám zo strany právneho zástupcu sťažovateľa. Následne po vykonanom znaleckom dokazovaní, po doplnení žaloby a vyjadreniach sporových strán bol dňa 11.01.2010 vydaný rozsudok a doručený dňa 22.02.2010, t. j. po 7-rokoch od podania žaloby.

Proti tomuto rozsudku bolo zo strany sťažovateľa ako aj zo strany žalovaného dňa 03.03.2010 podané odvolanie.

Uznesením Krajského súdu Žilina zo dňa 16.11.2011 (doručené dňa 20.03.2012) bol predmetný rozsudok Okresného súdu Čadca zo dňa 11.01.2010 zrušený a vec bola vrátená na súd prvého stupňa na ďalšie konanie.

Na súde prvého stupňa počas obdobia ďalších dvoch rokov, po viacerých súdnych pojednávaniach bol žalobcom dňa 15.04.2014 špecifikovaný návrh (žaloba) zo dňa 21.02.2003, kde žalobca okrem iného poukázal aj na to, že súd prvého stupňa, ktorý vo veci už raz konal (takmer 7 rokov) nezákonne rozhodol rozsudkom zo dňa 11.01.2010, spis. zn. 12C/19/2003, keď vo výroku neuviedol rozhodnutie o náhrade škody spôsobenej vadným výrobkom, ani sa s tým nevysporiadal v priebehu takmer 7 ročného konania.

Posledné pojednávanie konané dňa 10.10.2016 bolo súdom odročené na neurčito z dôvodu nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania z odboru stavebníctvo na návrh žalovaného. Uznesením zo dňa 10.01.2017 súd nariadil kontrolné znalecké dokazovanie, avšak uznesením zo dňa 22.01.2018 súd rozhodol, že v konečnom dôsledku nevykoná dôkaz kontrolným znaleckým dokazovaním.

Následne pojednávanie vytýčené na dňa 28.05.2018 sa nekonalo z dôvodu úmrtia žalovaného a uznesením súdu zo dňa 25.04.2018 bolo prerušené konanie až do skončenia dedičského konania vedeného na Okresnom súde v Čadci pod spis. zn. 10D/31/2018.

Uznesením zo dňa 12.11.2018 súd rozhodol o pokračovaní konania 12C/19/2003 a vyzval účastníkov na prípadne doplnenie procesných návrhov vo veci.

Nakoľko bolo dedičské konanie vo veci vedenej pod spis. zn. 10D/31/2018 zastavené a dedičstvo pozostávalo len z majetku nepatrnej hodnoty, ktorý bol vydaný dcére žalovaného, keďže sa postarala o pohreb, sťažovateľ nemá možnosť sa domôcť svojho nároku. Prietiahmi v konaní mu tak bolo spôsobené, že jeho nárok sa stal nevymožiteľným,

keďže si ho nemá už voči komu uplatniť. V konečnom dôsledku je tak sťažovateľ nútený v konaní vedenom pod spis. zn. 12C/19/2003 vziať žalobu v celom rozsahu späť.“

3. Keďže napadnuté konanie nebolo ku dňu uplatnenia ústavnej sťažnosti právoplatne skončené, sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod spis. zn. 12C/19/2003 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod spis. zn. 12C/19/2003 sa prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] sa priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 8.000,- € (slovom osemtisíc euro), ktoré je Okresný súd Čadca povinný zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

4. Okresný súd Čadca je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľa advokátovi Mgr. Michalovi Šalingovi, sídlom Konventná 9, Bratislava, na účet č. IBANSK53 1100 0000 0026 2970 0978 vedený v Tatra banka, a. s. Bratislava, spolu vo výške 390,50 € (slovom tristodeväťdesiat euro a 50 eurocentov) vrátane DPH do jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu.“

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ďalšie podania sťažovateľa

4. Okresný súd na základe výzvy ústavného súdu zaujal k ústavnej sťažnosti stanovisko zákonnou sudkyňou vo vyjadrení sp. zn. 1 Spr V 94/19 doručenom ústavnému súdu 20. júna 2019, s ktorým sa stotožnila podpredsedníčka okresného súdu. Vo vyjadrení bolo uvedené:

„Od okamihu, kedy mi bola vec pridelená ako zákonnej sudkyňi odo dňa 18. 5. 2010 (predtým sudcovia [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]), ako aj počas celého sledovaného obdobia, konám vo veci plynule, bez prietáhov. Z obsahu spisu je zrejmé,

že pokiaľ sa dĺžka konania neprimerane predlžuje, predlžovanie v značnej miere zavinili strany sporu svojím obštrukčným správaním, z ktorého dôvodu dochádzalo k častým zmenám vytýčených termínov pojednávani, podávaním opravných prostriedkov voči procesným rozhodnutiam súdu, vznášaním početných procesných návrhov na vykonanie dokazovania a procesných návrhov, o ktorých súd musel rozhodnúť a rozhodoval bez prietahov. Okolnosť, ktorou je úmrtie žalovaného, ako aj to, že zomrel bez zanechania majetku, nemohol súd nijakým spôsobom ovplyvniť. Všetky úkony súd vykonával bezodkladne a tieto smerovali k rozhodnutiu vo veci samej. Vo vzťahu k navrhovanému kontrolnému znaleckému dokazovaniu musel súd postupovať už v zmysle novej právnej úpravy účinnej od 1.7.2016, a vykonať všetky procesné úkony, aby bola vyriešená otázka preddavkovej povinnosti vo vzťahu k navrhnutému dôkazu.“

5. Súčasťou vyjadrenia okresného súdu zo 14. júna 2019 k ústavnej sťažnosti bol aj tento prehľad procesných úkonov doterajšieho priebehu napadnutého konania, z ktorých vo vzťahu k predmetu sťažnosti boli relevantné:

- „- 21.2.2003 - podaná žaloba, sudca [REDACTED];
- 28.2.2003 - výzva pre žalovaného na vyjadrenie k žalobe;
- 2.10.2003 - výzva pre žalobcu na odstránenie väd podania;
- 5.4.2004 - opätovná výzva na odstránenie väd podania;
- 15.6.2004 - vytýčený termín pojednávania na deň 10.9.2004;
- 10.9.2004 - pojednávanie, odročené na neurčito, nedostavil sa žalovaný, výzva;
- 11.11.2004 - uznesenie - výzva pre žalovaného na odstránenie väd podania;
- 3.3.2005 - uznesenie - podanie žalovaného odmietnuté;
- 6.6.2005 - pojednávanie, odročené na 5.9.2005 za účelom vypočutia svedkov;
- 5.9.2005 - pojednávanie, odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania;
- 24.10.2005 - výzva pre žalobcu;
- 17.1.2006 - výzva pre právneho zástupcu žalovaného;
- 21.3.2006 - uznesenie - nariadené znalecké dokazovanie;
- 5.6.2006 - námietky žalovaného voči znalcovi;
- 27.6.2006 uznesenie, znalec nebol vylúčený z podania ZP;

- 4.12.2007 - predvolanie žalovaného k výsluchu na deň 19.12.2007, dostavil sa, pred VSÚ predviedol svoj podpis viackrát;
- 10.3.2008 - výzva pre súdneho znalca na vrátenie spisu s vypracovaným ZP;
- 3.11.2008 - doručený znalecký posudok;
- 9.1.2009 - VSÚ nariadila zaslať ZP účastníkom konania;
- opatrenie predsedu súdu zo dňa 16.1.2009 - spis pridelený z dôvodu dlhodobej PN zákonného sudcu sudcovi [REDACTED];
- 29.1.2009 - uznesenie - priznaná odmena znalcovi;
- 6.5.2009 - sudca vytýčil termín pojednávania na 22.5.2009;
- 22.5.2009 - pojednávanie, odročené na neurčito;
- 9.7.2009 - uznesenie - výzva pre žalobcu na odstránenie väd doplňujúceho podania;
- 2.10.2009 - uznesenie - súd nepripustil zmenu návrhu;
- 18.11.2009 - sudca vytýčil termín pojednávania na 30.11.2009;
- 30.11.2009 - pojednávanie, účastníci sa nedostavili, nový termín 11.1.2010;
- 11.1.2010 - pojednávanie, vo veci rozhodnuté;
- 8.3.2010 - odvolanie žalovaného a žalobcu, výzva na zaplatenie sup;
- 15.4.2010 - žiadosť žalobcu o oslobodenie od sup;
- 22.4.2010 - výzva pre žalobcu;
- 18.5.2010 - opatrenie predsedu súdu - spis pridelený na konanie [REDACTED]
[REDACTED]
- 16.6.2010 - oslobodenie od sup nepriznané;
- 8.10.2010 - vyhotovená predkladacia správa, 25.1.2010 spis doručený odvolaciemu súdu;
- 14.3.2012 - spis vrátený z KS, rozsudok OS zrušený;
- 29.3.2012 sudkyňa vytýčila termín pojednávania na 18.4.2012;
- 18.4.2012 - pojednávanie, odročené na neurčito;
- 23.5.2013 - sudkyňa vytýčila termín pojednávania 17.6.2013;
- 11.6.2013 - žiadosť žalovaného o odročenie pojednávania z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu, pojednávanie zrušené;
- 23.9.2013 - výzva pre lekára či sa žalovaný môže zúčastniť pojednávania;

- 4.11.2013 - sudkyňa vytýčila termín pojednávania 2.12.2013, odročené na neurčito;
- 18.12.2013 - žalovaný navrhuje vypočuť svedkov;
- 24.3.2014 - uznesenie pre žalobcu na odstránenie väd podania;
- 18.7.2014 - sudkyňa vytýčila termín pojednávania na 8.9.2014, odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania;
- 13.10.2014- uznesenie - nariadené znalecké dokazovanie;
- 3.11.2014- uznesenie - priznaný preddavok;
- 26.11.2014 - spis zaslaný súdnemu znalcovi;
- 2.12.2014 - uznesenie - súhlas na pribratie konzultanta;
- 25.2.2015 - urgencia znalca;
- 3.3.2015 - doručení znalecký posudok;
- 13.4.2015 - uznesenie - priznaná odmena znalcovi;
- 30.4.2015 - odvolanie žalovaného proti uzneseniu o priznaní odmeny znalcovi;
- 10.6.2015 - vyjadrenie znalca;
- 26.8.2015 - predkladacia správa, 2.9.2015 spis doručení odvolaciemu súdu;
- 26.2.2016 - odpoveď, žiada vykonať kontrolné znalecké dokazovanie;
- 29.3.2016 - sudkyňa vytýčila termín pojednávania na deň 27.4.2016, termín zrušený z dôvodu PN žalovaného, nový termín 16.5.2016, zrušené z dôvodu kolízie pojednávani u práv. zást. žalobcu, nový termín 30.5.2016, termín zrušený z dôvodu PN žalovaného, nový termín 27.7.2016, pojednávanie odročené na 12.9.2016, termín zrušený, nový termín 10.10.2016, odročené na neurčito za účelom nariadenia kontrolného znaleckého dokazovania;
- 20.10.2016 - otázky žalobcu a žalovaného na znalecké dokazovanie 10.1.2017- uznesenie - nariadené znalecké dokazovanie;
- 10.2.2017 - námietky žalovaného uzneseniu;
- 17.2.2017 - žiadosť žalovaného o oslobodenie od sup;
- 22.2.2017 - námietky žalovaného zaslané znalcovi;
- 29.3.2017 - výzva pre žalovaného na odstránenie väd podania;
- 2.8.2017 - uznesenie - oslobodenie nepriznané;
- 31.8.2017 - sťažnosť žalovaného;
- 22.9.2017 - sťažnosť zamietnutá;

- 29.3.2018 - sudkyňa vytyčila termín pojednávania na 28.5.2018, termín zrušený, nový termín 28.5.2018;

- 25.4.2018 - uznesenie - konanie prerušené do právoplatného skončenia dedičského konania 10D/31/2018, uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 19.5.2018.“

6. K vyjadreniu okresného súdu k ústavnej sťažnosti sťažovateľ zaujal stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 21. júna 2019, v ktorom okrem iného uviedol:

„K vyjadreniu si dovoľíme uviesť len toľko, že napriek tomu, že sa z konania súdu môže javiť, že nedochádzalo k zbytočným prietahom, nemôžeme s týmto vyjadrením súhlasiť. Bolo zrejmé, že z konania žalovaného ide o obštrukcie (viacnásobné odročenie pojednávani z dôvodu PN žalovaného, napriek tomu, že žalovaný mal splnomocneného právneho zástupcu, ktorý ho mohol riadne zastúpiť a konať), súd napriek tejto skutočnosti vždy pojednávanie odročil i napriek tomu že PZ žalovaného nebol PN a mohol sa dostaviť na pojednávanie. Súd sa naopak viackrát dotazoval u lekára žalovaného či je možné, aby sa žalovaný zúčastnil pojednávania, ktoré ešte musel urgovať. Taktiež považujeme za neprimerané, aby sa od návrhu žalobcu na znalecké dokazovanie grafológom 10.11.2005 vyhotovil a doručil posudok až po 3 rokoch dňa 03.11.2008. Tiež nie je v poriadku, keď voči prvostupňovému rozhodnutiu bolo podané dňa 08.03.2010 odvolanie a spis bol doručený odvolaciemu súdu až 25.10.2010. Od 29.03.2012 do 02.12.2013 a následne aj od 29.03.2016 do zastavenia konania 18.12.2018 sa vo veci nepojednávalo, nakoľko žalovaný bol opakovane PN, pričom jeho PZ nebol PN. Napriek všetkým skutočnostiam, je nemysliteľné, aby vec, ktorá nie je až tak komplikovaná nebola právoplatne ukončená po 15 rokoch, pri ktorej sa vystriedali traja zákonný sudcovia! Súd mohol rozhodnúť formou čiastočných rozsudkov o jednotlivých nárokoch (vrátenie plnení) a o komplikovanejšej časti (náhrada vzniknutej škody) mohol rozhodnúť až v konečnom rozsudku.“

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania,

ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiská ústavného súdu

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde, ktorý sa pri zachovaní právnych účinkov úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, použije aj na konania začaté do 28. februára 2019 (§ 246 ods. 1 a 2).

11. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov.

12. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

13. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo

na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

14. Judikatúra ESLP a nadväzne i judikatúra ústavného súdu sa tiež ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

IV.1 K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

15. Obsah zapožičaného spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v podanej ústavnej sťažnosti a vo vyjadrení okresného súdu k ústavnej sťažnosti, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

IV.2 Vyhodnotenie postupu okresného súdu

16. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

17. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený, a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového

a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku.

18. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, keď sa bude konať nové pojednávanie.

19. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu (podľa Civilného sporového poriadku), resp. účastníkov konania (podľa Civilného mimosporového poriadku) a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

20. Napríklad povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím

na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

21. Vychádzajúc zo základných kritérií hodnotenia prejednávania veci v primeranej lehote uvedených v bode 14 odôvodnenia tohto nálezu, ústavný súd otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľa preskúmal z hľadiska charakteru prejednávanej veci jej skutkovú a právnu zložitosť, ďalej správanie sťažovateľa v priebehu konania a postup okresného súdu.

22. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie sporov o uplatnenie nárokov z väd diela a súvisiacej náhrady škody tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom existuje aj dostatok na vec aplikovateľnej judikatúry.

Ústavný súd vzhľadom na okolnosti danej veci pripúšťa určitý stupeň skutkovej zložitosti, ktorou však nie je možné ospravedlniť zodpovednosť okresného súdu za neadekvátne dlhý priebeh napadnutého konania.

23. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmanom konaní, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ určitým dielom prispel k predĺženiu preskúmaného konania uplatňovaním procesných návrhov, na čo mal však právo, no na druhej strane uvedené nemožno na ťarchu pripísať ani vo veci konajúcemu súdu. Túto skutočnosť ústavný súd zohľadnil pri ustálení sumy priznaného finančného zadost'učinenia.

24. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bol postup samotného okresného súdu. Ústavný súd nepovažoval za potrebné osobitne vyhodnocovať priebeh postupu a jednotlivé procesné úkony vykonané okresným súdom, pretože z ústavnoprávneho hľadiska nie je

akceptovateľné, aby napadnuté konanie do uplatnenia ústavnej sťažnosti nebolo ani po viac ako 15 rokoch od jeho začatia právoplatne skončené.

25. Na základe uvedeného faktického stavu ústavný súd dospel k záveru, že namietaným postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 19/2003 v období do uplatnenia ústavnej sťažnosti došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

26. Ústavný súd aj napriek záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, neprikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov (bod 4 výroku nálezu), vzhľadom na to, že napadnuté konanie bolo právoplatne skončené 15. januára 2019, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie okresného súdu z 18. decembra 2018, ktorým bolo konanie zastavené z dôvodu úmrtia žalovaného.

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

28. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

29. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

30. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

31. Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 8 000 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti. Poukázal najmä na stav jeho právnej neistoty vyvolaný skutočnosťou, že napadnuté konanie nebolo do uplatnenia ústavnej sťažnosti právoplatne skončené ani po viac ako 15 rokoch od jeho začatia.

32. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti veci.

33. S prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania do uplatnenia ústavnej sťažnosti sťažovateľom a berúc do úvahy aj podiel sťažovateľa na spomalení priebehu napadnutého konania, ústavný súd považoval priznanie sumy 4 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 2 výroku nálezu).

VI. Trovy konania

34. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľa vyčíslil trovy právneho zastúpenia sumou 390,50 €.

35. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2017, ktorá bola vo výške 921 €.

36. Náhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Náhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 predstavuje spolu s režijným paušalom ($2 \times 9,21$ €) sumu 325,42 €. Právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], a tak uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 390,50 €.

37. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

38. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. októbra 2019

Jana Baricová
predsedníčka senátu